

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่องพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓ รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิท

๑. เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมามาตรการส่วนใหญ่ในการแก้ไขปัญหาข้าวขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลแต่ละยุค และเน้นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุมากกว่าการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ จึงส่งผลให้มาตรการแก้ไขปัญหาไม่เป็นระบบ รวมทั้งไม่เกิดความยั่งยืนต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนั้น ควรจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวระยะยาว เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางการดำเนินการที่ชัดเจน

๒. จากรายงานของคณะกรรมการแสดงให้เห็นว่าองค์กรภาครัฐที่เป็นหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปข้าวยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและขาดกระบวนการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม ทั้ง ๆ ที่ข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้น ควรดำเนินการปฏิรูปกลไกการขับเคลื่อนภาครัฐโดยแบ่งเป็น ข้อเสนอที่รัฐบาลสามารถดำเนินการได้ทันทีและข้อเสนอที่ต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิรูป เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๓. เนื่องจากคนในชุมชนเป็นคนในพื้นที่จึงย่อมเข้าใจสภาพแวดล้อม รวมถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีที่สุด ดังนั้น การปฏิรูปให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมจะต้องสร้างกลไกการมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการแหล่งน้ำชุมชน เป็นต้น

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา

คณะกรรมการควรดำเนินการตรวจสอบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น โครงการชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา และโครงการระบายน้ำในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ที่ได้มีการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปใช้ แต่ไม่มีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง อันแสดงให้เห็นว่ากลไกภาครัฐขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งหากภาครัฐสามารถแก้ไขปัญหาและดำเนินโครงการได้สำเร็จก็จะก่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกรในพื้นที่เป็นอย่างมาก

พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์

๑. ในปัจจุบันมีพื้นที่จำนวนมากที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว ดังนั้น คณะกรรมการควรดำเนินการสำรวจจำนวนพื้นที่และหาแนวทางพัฒนาส่งเสริมปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น เช่น การปลูกอ้อยเพื่อนำไปใช้ในการผลิตน้ำตาล โดยกำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก

๒. สิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้การขับเคลื่อนเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ” สัมฤทธิ์ผลคือ การปรับโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการปฏิรูปข้าวให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาและความท้าทายในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์

๑. คณะกรรมการการตรวจคัดค้านเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ” ให้เป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประเทศในหลายมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

๒. เนื่องจากการรวมกลุ่มกันของชาวนายิ่งขาดเอกภาพ องค์กรชาวนาจึงอ่อนแอและไม่เข้มแข็ง พอที่จะสร้างอำนาจในการต่อรองทางธุรกิจ ประกอบกับชาวนาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการที่ดี จึงไม่สามารถยกระดับการรวมกลุ่มทางการเกษตรที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้สามารถดำเนินการจัดหาเงินทุน หรือจัดสรรปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น ภาครัฐจะต้องสนับสนุนกลไกการจัดตั้งกลุ่มชาวนาในรูปแบบระบบสหกรณ์ เพื่อพัฒนาชาวนาและองค์กรชาวนาให้มีความเข้มแข็ง และสามารถประกอบธุรกิจได้

๓. ภาครัฐควรแสวงหากระบวนการที่จะช่วยแก้ไขปัญหการปฏิรูปข้าวอย่างยั่งยืน โดยสร้างการกำกับดูแลการค้าข้าวให้เกิดความเป็นธรรม และดำเนินการให้โครงสร้างเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์กับชาวนาอย่างแท้จริง

พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา

๑. ควรมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยรัฐต้องสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่ดีในรูปแบบอแกนิคทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีปริมาณข้าวเพิ่มขึ้น ๔ ถึง ๕ เท่า และสามารถต้านทานโรคและแมลงต่างๆ เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายจากการใช้สารเคมีหรือยากำจัดศัตรูพืชของชาวนาลงได้ รวมทั้งควรสนับสนุนการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่มีคุณสมบัติและคุณสมบัติที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยด้วย

๒. รัฐบาลควรส่งเสริมการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีหลักการผลิตข้าวในระบบตามมาตรฐาน ตั้งแต่กระบวนการก่อนปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวข้าว และการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการเพาะปลูกข้าวที่เหมาะสม เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรหรือช่วยลดต้นทุนการผลิต ทั้งยังสามารถเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ให้สูงขึ้น และเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านราคาในตลาดข้าวโลกรวมไปถึงสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงขึ้นทั้งแก่เกษตรกรและผู้บริโภคเอง

๓. ควรมีการให้ความรู้และการสนับสนุนเทคโนโลยีการปลูกข้าวของชาวนาไทย ตั้งแต่การเตรียมดินหรือเตรียมผืนนาสำหรับปลูกข้าวแต่ละประเภท การดูแลรักษาข้าวในอุณหภูมิที่แตกต่างกัน และการเก็บเกี่ยวผลผลิตในเวลาที่เหมาะสม โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

๔. ควรมีการสร้างความสอดคล้องสัมพันธ์กันของตลาดการค้าข้าวไทยอย่างเป็นระบบ โดยหากมีจำนวนข้าวเกินหรือล้นตลาด รัฐต้องสร้างแรงจูงใจหรือแนะนำให้ลดรอบการทำนาด้วยการสลับปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชทางเลือกอื่นไว้เป็นรายได้ระหว่างการพักนาและสร้างโอกาสให้ชาวนาได้เรียนรู้การเพาะปลูกพืชอื่นในพื้นที่นาเพื่อเป็นเกษตรกรรมทางเลือกให้ชาวนาในระยะยาว รวมทั้งควรจัดทำรายการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการปลูกข้าวต่อไร่หรือต่อพื้นที่ของชาวนาล่วงหน้า และกำหนดราคาซื้อขายข้าวกับชาวนาล่วงหน้า เพื่อลดปัญหาการขาดทุนตั้งแต่ก่อนการปลูกข้าวและลดภาระหนี้สินของชาวนาลงได้

๕. ควรส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีคุณภาพหรือข้าวสมุนไพร เช่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นต้น โดยเน้นการปลูกข้าวเพื่อสุขภาพมากขึ้น และส่งเสริมการปลูกข้าวที่เป็นความต้องการของตลาด เช่น ข้าวญี่ปุ่น เป็นต้น รวมทั้งควรมีการควบคุมเกี่ยวกับแหล่งผลิตข้าวในพื้นที่แต่ละจังหวัด เพื่อลดการนำเข้าข้าวจากแหล่งอื่นมาผสมทำให้คุณภาพข้าวไทยตกต่ำลงอันส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของตลาดข้าวโลก

๖. รัฐบาลควรจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินของชาวนาในระยะยาว โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินนอกระบบ เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของชาวนาลงได้

ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม

ควรสร้างความชัดเจนของการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ในเรื่องการส่งเสริมให้เกษตรกรหรือชาวนาสรางอาชีพเสริมควบคู่กับการทำนาของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือนโยบายเพิ่มเติมจากภาครัฐ เพื่อรองรับอาชีพเสริมของชาวนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

เรื่องที่เสนอใหม่

ระเบียบวาระที่ ๕ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ)
ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” จำนวน ๑ วาระ เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

รัฐบาลควรวางแนวทางหรือจัดทำโครงการสนับสนุนให้ประชาชน ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละสามครั้ง และควรพิจารณาทบทวนหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุข เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น เพื่อกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการบริหารจัดการด้านสุขภาพ ซึ่งจะทำการปฏิรูประบบสุขภาพเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

ปัญหาด้านงบประมาณและการคลังเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชน โดยเฉพาะการให้บริการด้านสุขภาพจากหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพหรือด้านการรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนนั้น ภาครัฐจะต้องเบิกจ่ายงบประมาณจากกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ เช่น กองทุนสวัสดิการข้าราชการ กองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม กองทุนสวัสดิการข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จึงทำให้การให้บริการด้านสุขภาพเกิดความไม่เท่าเทียม รวมทั้งความร่วมมือในการให้บริการในสถานพยาบาลของรัฐ ทั้งในส่วนกลางต่างจังหวัด และท้องถิ่น ก็ยังไม่ได้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน สังเกตได้จากการที่สถานพยาบาลในต่างจังหวัดหรือท้องถิ่นยังขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์ จึงเป็นเหตุทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพของรัฐได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะจัดตั้งขึ้นในอนาคต ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการคลัง และการสร้างมาตรฐานสถานพยาบาลของรัฐให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การบริการจัดการและการให้บริการด้านสุขภาพของรัฐมีความเป็นเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา

๑. ภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพได้โดยง่าย โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ห่างไกลหรือมีฐานะยากจน เพื่อให้ประชาชนในทุกระดับสามารถเข้ารับบริการด้านสุขภาพจากรัฐได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๒. ภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของการควบคุมปัจจัยความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือก่อให้เกิดโรคแก่ประชาชน เช่น การควบคุมปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้สารเคมีหรือยาฆ่าแมลง ในภาคการเกษตร เป็นต้น ซึ่งอาจจะกำหนดไว้เป็นนโยบายหรือบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติก็ได้ว่าจะต้องมีแผนงาน ขั้นตอน หรือวิธีการในการลดปัจจัยเสี่ยงอย่างไร โดยให้กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องดังกล่าว

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา

ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

สำนักกรรมการ ๓